

InnovationLab Strijp TQ

Samenwerking met het werkveld

Ambities

In het InnovationLab staat leren door samen met het werkveld te werken aan authentieke praktijkwerkstukken centraal. Begin 2020 werd de ambitie uitgesproken om in 2023 een partnerbestand van 70 Partners in Innovation te hebben en jaarlijks 200 onderzoeksvraagstukken te kunnen verdelen onder 600 studenten. Iedere partner brengt jaarlijks minimaal 1 tot maximaal 3 opdrachten in. Beoogd wordt dat een partner minstens 3 dagdelen op Strijp TQ aanwezig is. Zij worden lid van de SPARC-coöperatie. Voor een lidmaatschap wordt jaarlijks een vast bedrag van €15.000,- betaald. Een onderzoeksvraagstuk waaraan gewerkt wordt bevat altijd een IT-component. Verder zijn de vraagstukken toepassingsgericht en context gebonden, bij voorkeur cumulatief (semester overstijgend) en multidisciplinair van aard en bieden deze voldoende ruimte voor persoonlijke leerdoelen van studenten.

Praktijk

Er is onderzocht in hoeverre deze ambities in 2,5 jaar zijn verwezenlijkt. Daarbij stond de volgende vraag centraal: Wat heeft het onderwijs van FHICT op Strijp TQ en het InnovationLab betekend voor de samenwerking met het werkveld? Hieronder volgen de belangrijkste conclusies over dit deelthema.

Partnerbestand

Sinds de start van het InnovationLab in 2019 is het partnerbestand gegroeid van 0 naar 25 Partners in Innovation. Zij tekenden voor een lidmaatschap bij partnercoöperatie SPARC en laten ieder jaarlijks 1 tot 3 vraagstukken uit hun beroepspraktijk landen in het InnovationLab. Het beoogde aantal van 70 partners blijkt in de praktijk te hoog te zijn. Vraag en aanbod is momenteel redelijk in balans waardoor uitbreiding van het aantal partners in de praktijk niet direct noodzakelijk is. Dit komt mede doordat steeds meer projecten uit FHICT lectoraten landen in het onderwijs, waar ook consortium-/werkveldpartners bij betrokken zijn. Ook blijkt de organisatie systematisch gezien nog niet klaar om een groter partner- en projectbestand te bedienen. Voordat het partnerbestand verder kan groeien is een professionaliseringslag wenselijk.

Hoewel aanvankelijk gestreefd werd naar samenwerking met MKB'ers uit Brainport, is de helft van de Partners in Innovation is gevestigd binnen de Brainport Regio, waarvan twee in de buurt Strijp T, de andere helft is verder in Nederland gevestigd. Het partnerbestand bestaat daarnaast voor de helft uit MKB-bedrijven, de andere helft bestaat uit grotere organisaties. Hoewel veel kleinere MKB'ers in de regio interesse hebben in een SPARC-lidmaatschap als Partner in Innovation, haken velen af na het horen van het prijskaartje en de intensiteit van de samenwerking, hiervoor is bij kleinere organisaties beperkte capaciteit. Hier ligt nog een gemiste kans, aangezien de kleinere bedrijven/startups vaak met de meer urgente innovatieve vraagstukken komen en veel belang hebben bij de uitkomsten, wat hen vaak zeer betrokken maakt en studenten enthousiasmeert. Het huidige SPARC concept is dus voor de gewenste doelgroep niet altijd haalbaar.

Qua sectoren is het partnerbestand divers, naast ICT bedrijven zijn onder andere overheidsinstanties, sportverenigingen, zorgorganisaties en consultancybureau's aangesloten. Naast de opdrachten van deze Partners in Innovation, worden onderzoeksvraagstukken van Fontys lectoraten, Instituten en onderzoeksgroepen ingebracht. Dit zijn regelmatig langdurige projecten die in behapbare blokken worden opgeknipt waar studenten in een semester aan kunnen werken. Op enkelen na, zijn vrijwel alle onderwijsenheden inmiddels voorzien van voldoende geschikte partners- en vraagstukken. In plaats van toevoegen van verzonden casussen is het inmiddels steeds vaker nodig om keuzes te maken en sommige opdrachten af te wijzen.

Onderzoeksportfolio

Het onderzoeksportfolio is in omvang toegenomen sinds begin 2020 van 25 naar zo'n 80 praktijkvraagstukken per semester, waarmee het doel van 200 per jaar nog niet gehaald is, maar wel steeds realistischer wordt. Het type onderzoekopdrachten waar studenten in het InnovationLab aan werken zijn divers. In overeenstemming met de ambities, bevatten vraagstukken in het InnovationLab altijd een IT-component, zijn ze toepassingsgericht, gebonden aan een specifieke (beroeps)context, bieden ze (in meer en mindere mate) ruimte voor persoonlijke leerdoelen van studenten en worden ze waar mogelijk uitgesmeerd over semesters heen. Opdrachten variëren van verkennende- tot concrete doe-opdrachten. Daarbij wordt gestreefd naar een Technology Readiness Level van niveau 4 t/m 7 (van kleinschalige prototypen tot systeem-demonstraties).

Indien nodig en waar mogelijk wordt een vraagstuk vanuit verschillende disciplines opgepakt, maar dit is – ondanks dat dit eerst beoogd werd – geen doel op zich. De diversiteit aan disciplines van studenten die gedurende het onderzoek onderwijs kregen in het InnovationLab, was in het najaar groter dan in het voorjaar. In het najaar vond met name minoronderwijs plaats, waar studenten met verschillende ICT-achtergronden en van andere instituten en hogescholen (en dus andere disciplines) samen in projectgroepen werken. Disciplines die naast ICT het sterkst vertegenwoordigd zijn, zijn Communicatie, Technische Bedrijfskunde en Commerciële Economie. In het voorjaar vond profielonderwijs plaats waar alleen ICT studenten aan deelnamen.

Door het groeiende aantal partners en praktijkvraagstukken ontstond de behoefte om meer aandacht te besteden aan de afstemming tussen de partners met hun praktijkvragen enerzijds en de studentprojecten en het onderwijsprogramma anderzijds. Hiertoe zijn in de zomer van 2021 drie Programma Coördinatoren Research & Innovation (PCRI) aangesteld binnen het InnovationLab. Zij zijn verantwoordelijk voor het verbinden van praktijkvraagstukken aan het onderwijs en vormen het eerste contactpunt voor werkveldpartners en FHICT-lectoren. Vanuit deze rol vormen zij de eerste ingang voor (nieuwe) partners en hebben zij een overkoepelend beeld van een groot aantal onderzoeksprojecten waaraan gewerkt wordt binnen het lab. Om het overzicht te bewaken en kennis uit projecten beter overdraagbaar te maken is tevens behoefte aan een overkoepelend projectmanagementsysteem. Momenteel wordt met diverse tools gewerkt die niet aan elkaar gekoppeld -en niet voor iedereen toegankelijk zijn.

Studenten over de samenwerking

Uit de evaluaties met studenten blijkt dat zij het leuk, interessant en zeer motiverend vinden om bezig te zijn met authentieke projecten. Er zit echter nog diversiteit in de manier waarop de samenwerking ervaren wordt. Studenten ervaren de samenwerking met het werkveld als positief wanneer zij mogen samenwerken met een hele betrokken werkveldpartner die zich goed inleeft in de student, oog heeft voor de leerdoelen en de indruk wekt ook echt iets met de resultaten te zullen doen. Dit draagt sterk bij aan de motivatie van studenten. Het komt ook voor dat studenten met een werkveldpartner werken die vanuit de rol van opdrachtgever vooral output verwacht en beperkte beschikbaarheid heeft voor de begeleiding. Dit wordt door studenten dan als belemmerend ervaren. De rol die de docent inneemt in deze samenwerking is soms nog onduidelijk, zowel voor studenten, werkveldpartners als voor docenten zelf. Studenten en werkveldpartners geven soms aan de rol van de docent als 'oliemannetje' in het relatiebeheer te missen. De grens tussen de student die een leerervaring opdoet en de docent die de boel organiseert en afstemt is niet altijd duidelijk.

Docenten over de samenwerking

Docenten zijn soms nog zoekend naar hun rol in het samenwerkingsverband tussen student en werkveldpartner. Sommigen werken mee in een project in de vorm van een Shared Learning Team, met daarin een eigen leerdoel/uitbreiding van hun expertise. Dit biedt hen de mogelijkheid om vakinhoudelijk aan de slag te gaan en hun expertise te

verrijken. Om dit goed te doen heeft een docent extra tijd nodig en is het van belang dat een docent kan schakelen tussen meerdere rollen (bijv. teamlid, beoordelaar en coach). Naast dubbelrollen, is ook hiërarchie een ingewikkelde factor, soms wordt er gelijkwaardigheid met studenten nagestreefd binnen een project, terwijl een hiërarchische relatie, op basis van senioriteit, formele positie, kennis en ervaring, bijna onvermijdelijk is. Wat betreft de rol als bruggenbouwer zien docenten het niet altijd als hun taak om de afstemming tussen studenten en werkveldpartners te coördineren en laten zij studenten bewust vrij om dit zelf op te pakken ten behoeve van hun professionele ontwikkeling. Volgens studenten is het afstemmingsproces voor hen soms net te uitdagend en wordt meer steun van een docent verwacht.

Werkveldpartners over de samenwerking

Werkveldpartners merken verschil op tussen docenten en de mate waarin zij studentgroepen begeleiden. In gevallen waar een docent intensief betrokken is bij een project wordt dit op prijs gesteld vanwege de korte communicatielijnen, het vroegtijdig opmerken van uitdagingen in de projectgroep en veelvuldige afstemming van beslissingen en doelen. Het komt ook voor dat docenten nauwelijks in beeld zijn bij partners, waardoor partners geneigd zijn om zelf een begeleidende rol aan te nemen, maar ook niet goed weten of dit van hen gevraagd wordt en hoe ze dit dan kunnen doen. Partners zijn vaak nog zoekende naar hun rol in het samenwerkingsproces en bijbehorende verwachtingen. Wat wordt er van hen verwacht, maar ook wat kunnen zij van studenten en docenten verwachten?

Partners die veel tijd en mensen investeren in de samenwerking ervaren meerwaarde voor het eindresultaat, de professionele werkhouding van studenten en de plezierige samenwerking: "Wat je erin stopt haal je er dubbel en dwars uit". Toch worstelen partners ook met beperkte tijd of capaciteit, waardoor ze soms minder betrokken kunnen zijn bij projectgroepen dan ze eigenlijk willen. Contactmomenten beperken zich dan tot 1 (online) afstemmingsoverleg per week en partners merken dan dat het eindresultaat niet altijd overeenkomt met hun verwachtingen. Wat we terugzien in de samenwerking met de werkveldpartners is dat naarmate de relatie langer duurt, de lijntjes korter worden, afstemming minder tijd kost en dat de opbrengsten relevanter worden voor betrokken organisaties doordat projecten een vervolg krijgen. Sommigen geven aan dat ook de interesse binnen de organisatie voor de samenwerking toeneemt zodra studenten relevante, innovatieve inzichten presenteren.

Wat volgens werkveldpartners nog beter kan is de afronding en overdracht van projecten. Het verantwoordelijkheidsgevoel van studenten lijkt volgens hen primair te liggen bij de opleiding (documentatie en onderbouwing van gemaakte keuzes). De verantwoording naar de opdrachtgever (oplevering van de opdracht) lijkt op de tweede plaats te staan. Dit zou volgens partners gelijkwaardiger mogen zijn.

Rol van het gebouw bij samenwerking

Tot nu toe hebben we in beperkte mate kunnen zien dat het gebouw van het InnovationLab samenwerking tussen drie actoren bevordert. Het feit dat het InnovationLab lijkt op de werkplek waar partners vertrouwd mee zijn, of zelfs aantrekkelijker is dan hun eigen werkplek en ook nog eens op een innovatieve hotspot is gevestigd (Strijp), maakt dat partners gemakkelijker hier het lab binnenlopen, dan wanneer het op de campus zou zijn gevestigd. De meeste partners komen op afspraak (zowel digitaal als fysiek) en doelgericht. Een enkeling blijft na afloop aanwezig om zelfstandig te werken, maar merkt daarbij ook op dat er, hoewel daar ruimte voor is, weinig interactie ontstaat met studenten buiten de vergadering om. Mede door de toename van online vergaderen door COVID-19 wordt bovendien vaker gekozen voor het gemak van online contact met studenten, zeker wanneer partners verder weg gesitueerd zijn. De laagdrempelige toegankelijkheid van de locatie is dus nog beperkt succesvol geweest tot nu toe. Partners uit het werkveld blijken niet "zomaar" binnen te lopen. Het gebruik van toegangspasjes vormt hier wellicht een

drempel, maar ook de onwetendheid van de mogelijkheden tot samenwerking met het InnovationLab en het feit dat de eerste kennismaking op personsniveau met potentiële partners op Strijp T vaak nog plaats moet vinden.

Het gebouw an sich en de aanwezigheid van werkveldpartners van verschillende bedrijven blijkt niet automatisch te leiden tot toevallige ontmoetingen die kunnen leiden tot nieuwe ideeën of interessante samenwerking tussen bedrijven. In de praktijk blijkt dat de organisatie van events of kennisuitwisselingen bijdraagt aan het ontstaan van nieuwe netwerken en samenwerkingen. Partners geven aan elkaar graag beter te willen leren kennen en ook inhoudelijk beter op de hoogte te raken van elkaars projecten. Dit ontstaat echter niet vanzelf. Om dit te stimuleren is er behoefte aan kleinschalige ontmoetmomenten. Zodra betrokkenen van elkaar weten, wie wanneer in het InnovationLab aanwezig is en waar diegene zich bevindt, is er voor partners meer aanleiding om het InnovationLab vaker te bezoeken en er langer te blijven. Naast het organiseren en faciliteren van ontmoetingen, hebben partners behoefte aan een duidelijke landingsplek in het gebouw. Door corona heeft het organiseren van ontmoetingen (die wel gepland waren) een tijd stilgelegen. Zodra dit weer is aangezwengeld, verwacht men dat geplande ontmoetingen ook een meer spontaan karakter krijgen. Puur doordat de eerste kennismaking dan eenmaal achter de rug is, raakvlakken verkend zijn en ze simpelweg wennen aan het vaker aanwezig zijn.

Plek in de wijk

Het concept in gehele gebouwencomplex Strijp TQ (3,4,5) is erop ingericht de samenwerking tussen de gevestigde partijen te stimuleren. De waarden ontmoeten, verbinden, verrijken en doorgeven staan centraal en bevorderen creatie en innovatie. Het complex is ingericht met verschillende voorzieningen om het sociaal weefsel te versterken: een rooftop terras, café-brasserie Vascobello, high-end vergaderplekken, een gym, en ontmoetingsruimtes tussen de verschillende bedrijfsvloeren. Ook is het park aan de voorzijde ingericht voor events en recreatie.

In de praktijk is gebleken dat het sociaal weefsel van het complex maar in beperkte mate wordt gebruikt door de studenten en docenten van FHICT. Incidenteel participeren docenten in voor Strijp TQ georganiseerde events. Studenten maken incidenteel gebruik van het rooftop terras.

